

Dagvlinders in Zeeland

**Jaarverslag
2015**

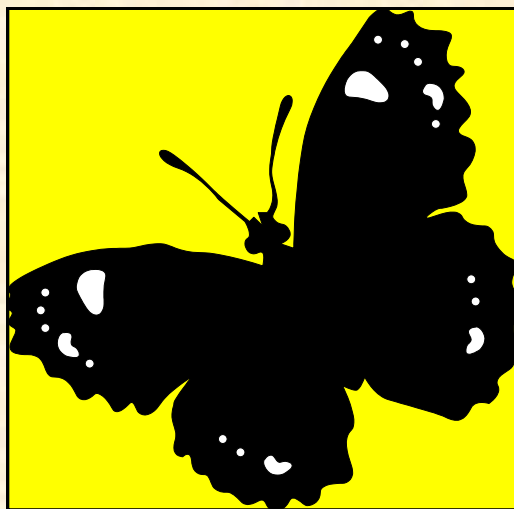
Dagvlinders in Zeeland

Jaarverslag 2015

Vlinder – en Libellenwerkgroep Zeeland

Met medewerking van :

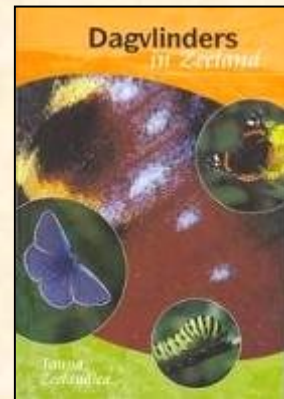
*Insectenwerkgroep Oost Zeeuws-Vlaanderen
(werkgroep van Natuurbeschermingsver. de Steltkluut)*

Inleiding

In december 2003 heeft de Vlinder- en Libellenwerkgroep de atlas "Dagvlinders in Zeeland" uitgegeven. In deze atlas staan de waarnemingsgegevens van de periode 1993-2002 beschreven. Dit prachtige, informatieve boek is nog steeds verkrijgbaar bij onze werkgroep!

Van de waarnemingsgegevens van de periode 2003 t/m 2006 en van 2007 t/m 2014 heb ik eerder al jaaroverzichten gemaakt. Voor u ligt "Dagvlinders in Zeeland, jaarverslag 2015". Dit jaarverslag is wat betreft vormgeving en opzet bijna hetzelfde als voorgaande jaarverslagen, maar de cijfers, tekst, verspreidingskaartjes en tabellen zijn uiteraard aangepast.

Dagvlinders zijn koudbloedige dieren en dus sterk afhankelijk van de weersomstandigheden. Een beschrijving van het weer en het aantal waarnemingen in 2015 is te vinden op pagina 20.

Op de pagina's 4 t/m 19 wordt per soort een korte beschrijving gegeven, met daarbij een afbeelding en een verspreidingskaartje van 2015 (deze kaartjes zijn gemaakt met het programma ORDE van de NEV). Ook is het aantal vindplaatsen en het aantal waargenomen exemplaren vermeld van 2015 en van de 3 voorgaande jaren, zodat er enigszins een vergelijking gemaakt kan worden in welke mate de soort de jaren ervoor voorkwam in Zeeland.

Op pagina 20 staat een overzicht van het weer en het aantal waarnemingen in Zeeland.

Op pagina 21 treft u een overzicht aan van het aantal vindplaatsen per week en het aantal waargenomen exemplaren per week.

Op pagina 22 staat een tabel met het voorkomen van de soorten in het aantal kilometerhokken vanaf 2011.

Op pagina 23 staat een tabel met de eerste en laatste waarneming per soort en evt. bijzonderheden.

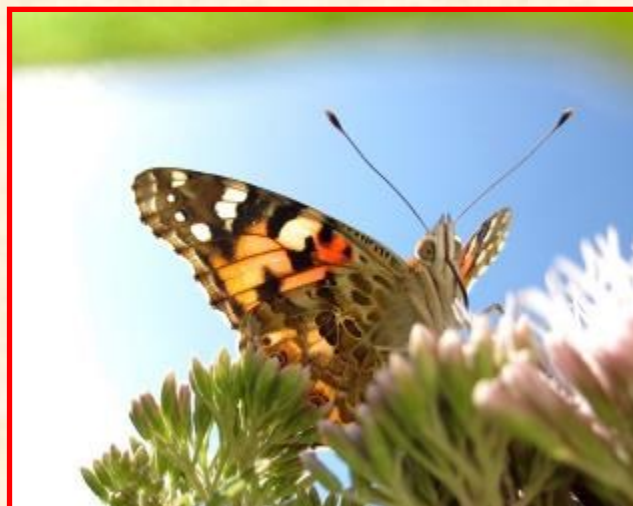
Op pagina 24 treft u een overzicht aan van het waarnemingsgemiddelde per soort per jaar.

Op pagina 25 is een overzichtskaart van Zeeland opgenomen waarop te zien is in welke kilometerhokken in 2015 dagvlinders zijn waargenomen.

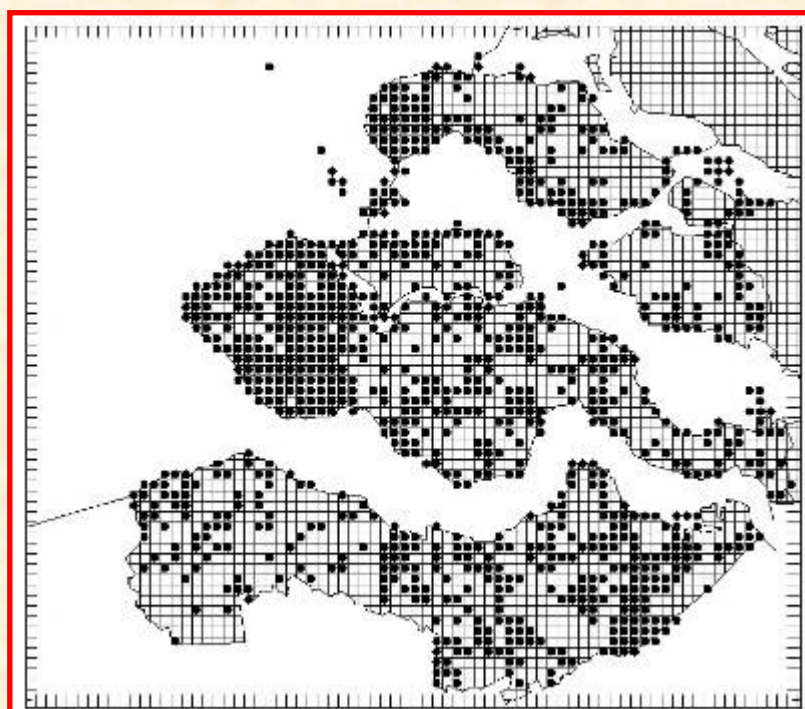
Dit jaarverslag eindigt met een "Tenslotte" op pagina 26.

Veel leesplezier toegewenst!

Henk Wagenaar

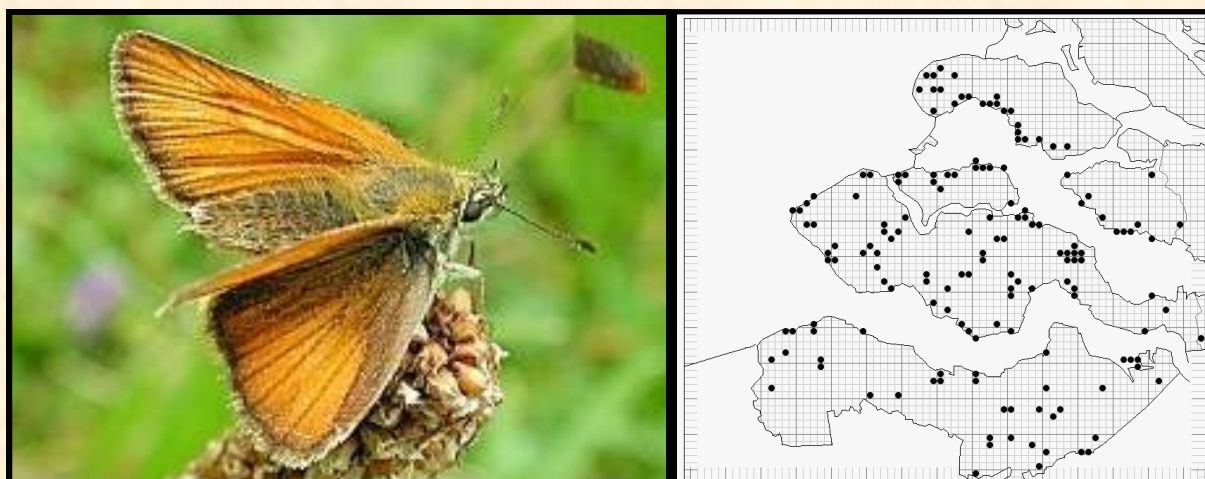
In 2015 werden waarnemingsgegevens uit 1010 kilometerhokken doorgegeven van de hiernavolgende soorten.

DIKKOPJES

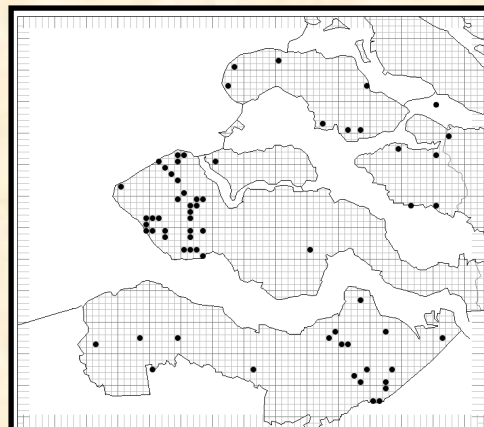
1.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Thymelicus lineola</i>	191	1227	434	8044	209	1072	276	871

Het zwartsprietdikkopje is een zeer algemene soort in Zeeland. In 2015 werd de soort in 156 kilometerhokken gezien, tegenover 139 in 2014. Het eerste zwartsprietdikkopje werd op 25 juni waargenomen. Het laatste exemplaar werd gezien op 26 september. Er werden 200 exemplaren minder gezien dan in 2014. Het aantal vindplaatsen was het grootst half juli, toen werden ook de meeste exemplaren gezien in een week.

2.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Groot dikkopje <i>Ochlodes sylvanus</i>	83	117	204	508	122	280	169	514

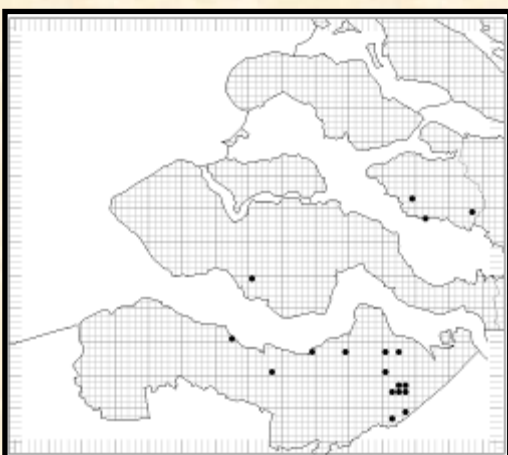
Het groot dikkopje heeft in 2015 een goed jaar achter de rug. Het aantal vindplaatsen en exemplaren nam flink toe ten opzichte van 2014. Het eerste groot dikkopje werd in 2015 gezien op 26 mei. Het laatste exemplaar werd waargenomen op 6 augustus. Half juni werden de meeste exemplaren gezien. Uit 66 kilometerhokken ontvingen we waarnemingen van deze soort, tegenover 79 kilometerhokken in 2014. De soort werd op de Bevelanden, Tholen, Sint-Philipsland en West Zeeuws-Vlaanderen weinig gezien. De meeste waarnemingen kwamen opnieuw uit Walcheren en Oost Zeeuws-Vlaanderen.

GROTE PAGES

3.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Koninginnenpage <i>Papilio machaon</i>	63	102	113	145	42	46	30	32

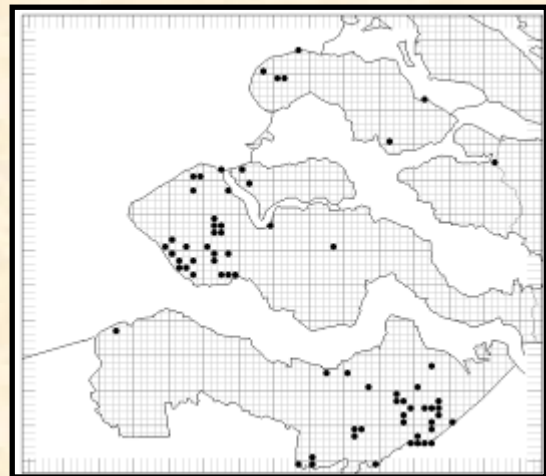
2015 was voor de koninginnenpage in Zeeland een slecht jaar. We ontvingen uit slechts 18 kilometerhokken waarnemingen van deze soort, tegenover 37 kilometerhokken in 2014. Opvallend is dat in de noordelijke helft van Zeeland minder koninginnenpages worden gezien dan in de rest van Zeeland. De Wester- en Oosterschelde zijn barrières die niet makkelijk overgestoken worden door trekkende koninginnenpages. Het eerste exemplaar werd gezien op 22 maart, het laatste exemplaar vloog op 12 augustus. Half mei was het eerste piekje (5 ex.), en eind juli de tweede piek met 8 exemplaren.

WITJES

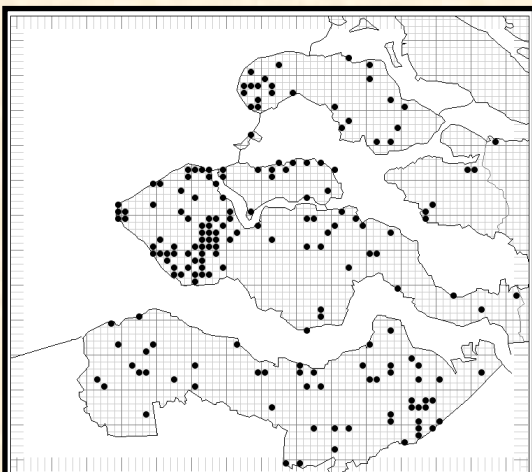
4.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Oranjetipje</i>								
<i>Anthocharis cardamines</i>	174	324	157	296	132	216	176	361

In 2015 zien we het oranjetipje in Zeeland gelukkig weer vooruit gaan. Het aantal vindplaatsen en exemplaren nam toe ten opzichte van de jaren daarvoor. In *69 kilometerhokken* werd de soort gezien, tegenover 66 vorig jaar. Het oranjetipje werd voor het eerst waargenomen op 10 april. Het laatste oranjetipje werd gezien op 4 juni. Eind april/begin mei werden de meeste exemplaren waargenomen. Vooral in Walcheren en Oost Zeeuws-Vlaanderen werden weer de meeste oranjetipjes gezien.

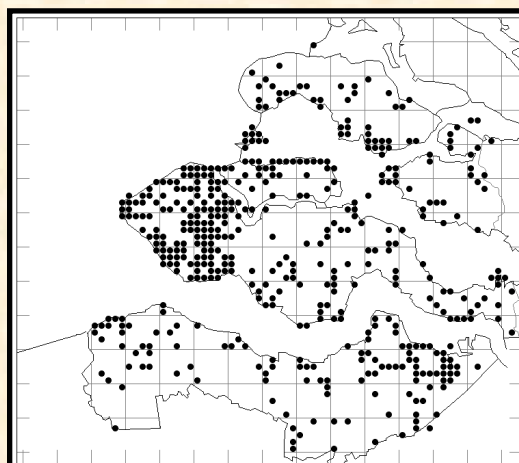
5.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Groot koolwitje</i>								
<i>Pieris brassicae</i>	700	1472	671	1503	273	458	899	1865

Het groot koolwitje is een zeer algemene vlinder, die verspreid over de hele provincie kan voorkomen. Toch zien we dat in St. Philipsland en Tholen nauwelijks waarnemingen zijn gedaan. Uit *184 kilometerhokken* werden waarnemingen ontvangen van deze soort, in 2014 uit 124 kilometerhokken. Het aantal vindplaatsen en exemplaren nam flink toe. In 2015 werd het eerste exemplaar gezien op 17 maart. Het laatste groot koolwitje werd op 12 november waargenomen. Duidelijke pieken in de vliegtijd van deze soort waren in de derde week van mei, en de tweede helft van juli.

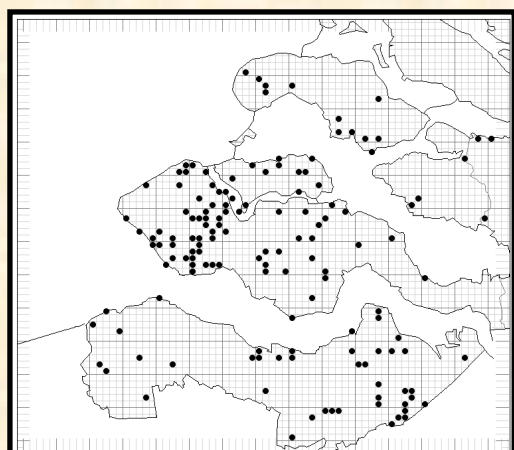
6.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Klein koolwitje</i>								
<i>Pieris rapae</i>	1552	4158	1596	5053	982	2009	2129	8223

Op 29 januari werd het eerste klein koolwitje waargenomen, enorm vroeg. Het laatste klein koolwitje werd gezien op 13 november. In de derde week van mei was de eerste piek in de vliegtijd van deze soort. De volgende piek was half juli, en half augustus was de laatste piek. De soort werd overal in de provincie waargenomen. Uit 461 kilometerhokken ontvingen we waarnemingen, tegenover 395 kilometerhokken in 2014! Het aantal vindplaatsen en het aantal exemplaren dat gezien werd nam flink toe ten opzichte van voorgaande jaren. Het klein koolwitje had daarmee een goed jaar in Zeeland.

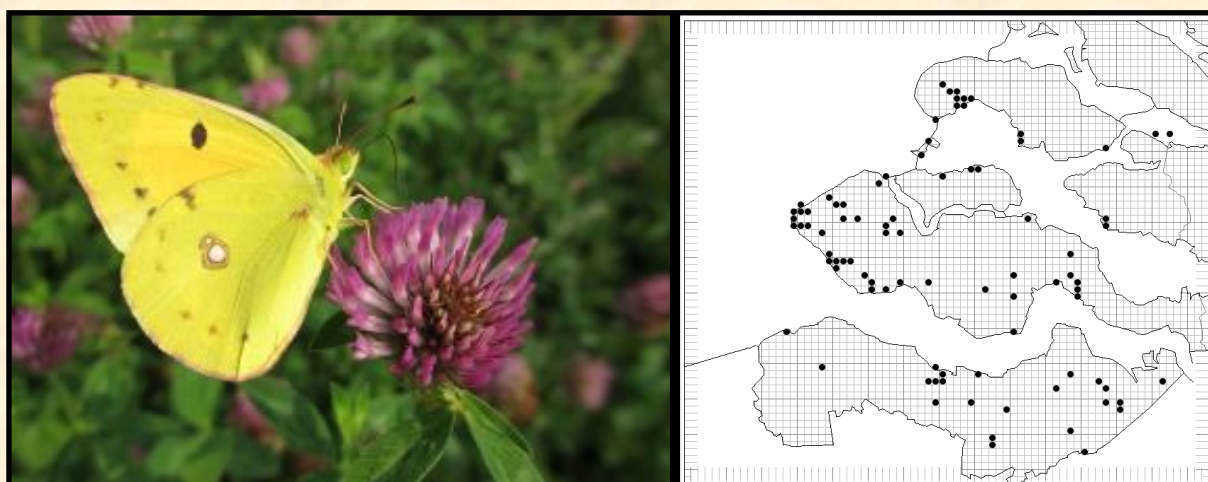
7.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Klein geaderd witje</i>								
<i>Pieris napi</i>	423	863	548	1281	209	330	539	1640

Het klein geaderd witje werd in 2015 voor het eerst gezien op 7 april. Het laatste exemplaar werd waargenomen op 27 oktober. De eerste piek in de vliegtijd van deze soort was half april. Half juli was de tweede piek, en in de derde week van augustus viel de laatste piek. Uit 144 kilometerhokken ontvingen we waarnemingen van het klein geaderd witje, tegenover 118 kilometerhokken in 2014. De soort werd redelijk verspreid over de provincie waargenomen. Het aantal vindplaatsen en exemplaren was ook bij deze soort fors meer dan in 2014. Voor het klein geaderd witje was 2015 dan ook een prima jaar. In het veld is het onderscheid tussen een klein koolwitje en een klein geaderd witje niet altijd even duidelijk. De vlinder moet stilzitten om een trefzekere determinatie te kunnen geven, anders is de kans op verwarring aanwezig.

8.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Oranje luzernevlinder</i>								
<i>Colias croceus</i>	17	18	1442	6927	532	1318	134	287

De oranje luzernevlinder is een trekvlinder, die elk jaar een wisselend beeld laat zien. Het is geen algemene soort in Zeeland. Na een fantastisch jaar in 2009 werden er in 2010, 2011 en 2012 slechts weinig exemplaren waargenomen. In 2013 werden er echter zeer veel exemplaren gezien. In 2014 en 2015 waren de aantallen beduidend minder. De eerste oranje luzernevlinder werd in 2015 gezien op 14 mei. De piek van de vliegtijd was half augustus. Op 1 november werd de laatste oranje luzernevlinder gezien. De soort werd redelijk verspreid over de provincie waargenomen. In slechts 87 kilometerhokken werd de oranje luzernevlinder gezien, tegenover 267 kilometerhokken in 2014!

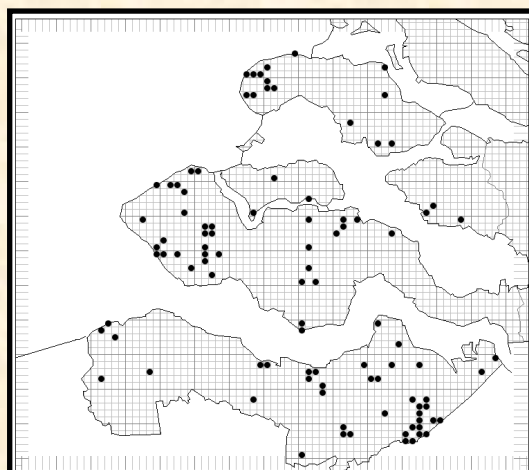
9.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Gele luzernevlinder</i>								
<i>Colias hyale</i>	1	1	50	98	20	30	0	0

In 2009 werden relatief veel (47) exemplaren van de gele luzernevlindersoort gezien, daarna volgden drie jaren met slechts 1 exemplaar. In 2013 werden bijna 100 exemplaren geteld! In 2014 waren het er beduidend minder, echter toch nog 30 exemplaren. Helaas werd in 2015 de soort niet waargenomen. In slechts 0 kilometerhokken werd deze soort gezien, in 2014 in nog 19 hokken. Een verspreidingskaartje ontbreekt daarom dit keer.

10.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Citroenvlinder</i>								
<i>Gonepteryx rhamni</i>	22	23	112	170	128	144	253	367

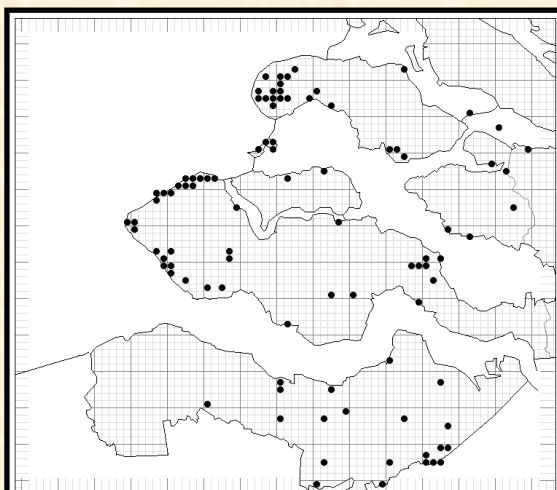
De citroenvlinder had in 2015 een goed jaar. Het aantal vindplaatsen en exemplaren was beduidend hoger dan in 2014. In 98 kilometerhokken werd de soort waargenomen, tegenover slechts 74 kilometerhokken in 2014. Het eerste exemplaar werd gezien op 26 februari. Begin april kwamen met mooi weer de meeste citroenvlinders tevoorschijn. De tweede piek was eind juli. Pas op 7 december werd de laatste citroenvlinder waargenomen.

**BLAUWTJES,
VUURVLINDERS EN
KLEINE PAGES**

11.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Kleine vuurvlinder</i>								
<i>Lycaena phlaeas</i>	307	730	326	1000	275	848	347	935

Vooraf op zandgronden op de Kop van Schouwen, langs de kust van Walcheren en rond Clinge / Sint Jansteen was de kans het grootst om kleine vuurvlinders te zien vliegen. In 94 kilometerhokken werd deze soort gezien, tegenover 69 kilometerhokken in 2014. Het eerste exemplaar werd gezien op 9 april. De eerste piek was begin mei. Een tweede piek viel eind augustus. Pas eind september/begin oktober was de grootste piek. Op 8 november werd het laatste exemplaar waargenomen.

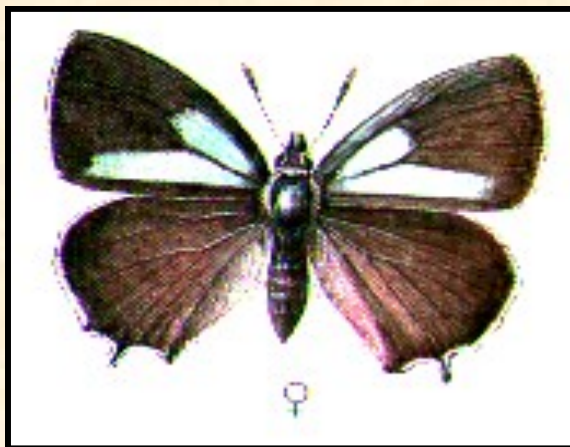

12. <i>Eikenpage</i>	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Favonius quercus	33	208	57	578	8	12	21	75

Het aantal vindplaatsen en exemplaren van de eikenpage was in 2015 gelukkig weer iets hoger dan in 2014. In grote delen van Zeeland werd de soort niet waargenomen. Zou de eikenpage daar niet vliegen? Of is het zo'n onopvallende soort dat die over het hoofd wordt gezien? Half juli werden de meeste exemplaren waargenomen.

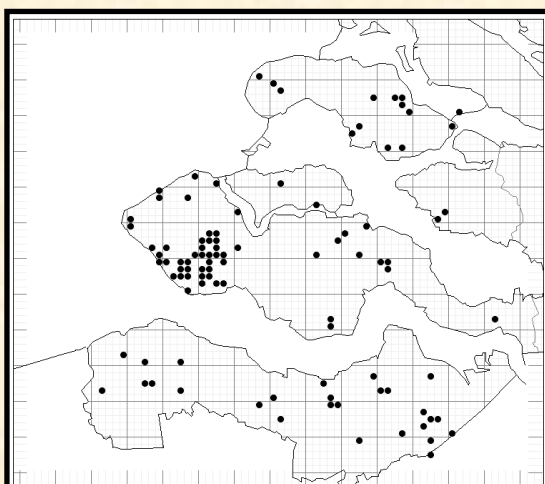
Op 23 juni werd het eerste exemplaar waargenomen, op 27 augustus het laatste.

Uit 7 kilometerhokken ontvingen we waarnemingen, tegenover 6 kilometerhokken in 2014. Een gerichte zoekactie naar de eikenpage is nog steeds aan te bevelen!

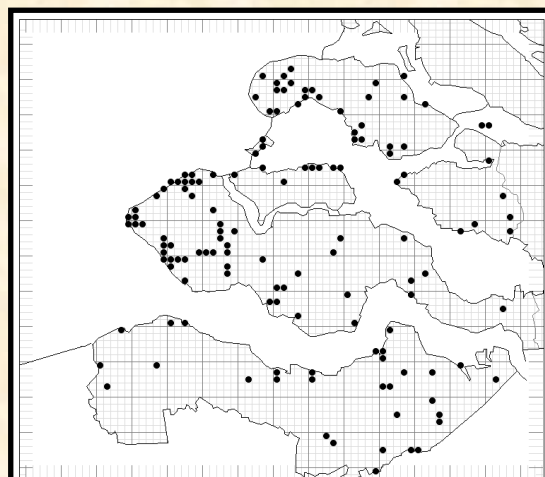
13. <i>Boomblauwtje</i>	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Celastrina argiolus	381	494	631	872	193	235	564	718

2014 was voor het boomblauwtje een slecht jaar, maar in 2015 werd de soort gelukkig weer veel meer waargenomen. Het aantal vindplaatsen en het aantal exemplaren nam flink toe. Uit 99 kilometerhokken ontvingen we waarnemingen van boomblauwtjes, redelijk verspreid over de provincie, tegenover 88 kilometerhokken in 2014. Op 6 april werd het eerste boomblauwtje gezien. In de derde week van april was de eerste piek. De meeste boomblauwtjes werden begin augustus waargenomen. Op 15 oktober werd het laatste boomblauwtje waargenomen.

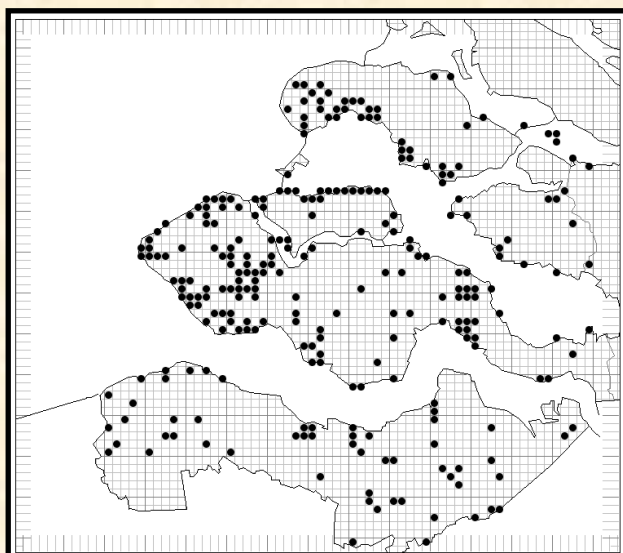
14.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Bruin blauwtje								
<i>Aricia agestis</i>	106	163	258	671	191	312	336	705

In 2015 werd het eerste bruin blauwtje gezien op 4 mei. Het laatste exemplaar werd waargenomen op 18 oktober. De vliegtijd laat twee pieken zien: half mei de eerste, en eind juli de tweede. Deze Rode Lijst-soort werd verspreid over de hele provincie waargenomen. In 136 kilometerhokken werd het bruin blauwtje waargenomen, tegenover 95 kilometerhokken in 2014. 2015 was voor deze soort een goed jaar!

15.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Icarusblauwtje								
<i>Polyommatus icarus</i>	446	1506	750	9229	618	3634	689	3004

Het icarusblauwtje had in 2015 een redelijk goed jaar in Zeeland. Het eerste icarusblauwtje werd gezien op 7 mei. De eerste piek in de vliegtijd was half / eind mei. Eind juli was de tweede piek, en eind september / begin oktober was er nog een kleine derde piek. Het laatste exemplaar werd pas waargenomen op 22 oktober. Het icarusblauwtje kon verspreid over de provincie worden waargenomen. Uit 264 kilometerhokken ontvingen we waarnemingen, tegenover 275 in 2014.

AURELIA'S

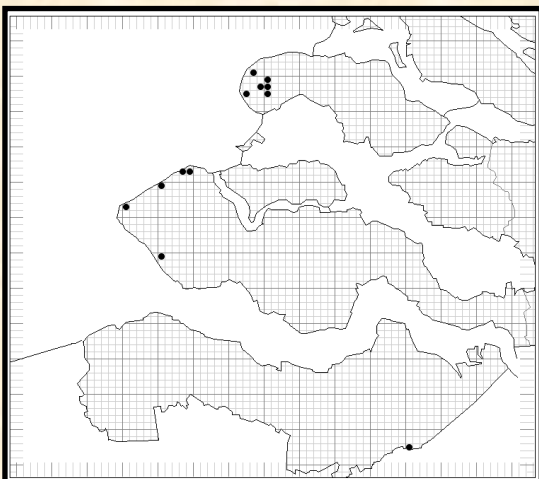
16. <i>Keizersmantel</i>	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Argynnis paphia	0	0	4	4	4	4	3	3

In 2015 werden slechts 3 zekere waarnemingen van de zeldzame keizersmantel gedaan. Op 2 en 3 juli werden de eerste exemplaren gezien, op 1 augustus het laatste exemplaar. Uit slechts 2 kilometerhokken werd de soort gemeld. Het zijn waarschijnlijk alle drie zwerwers, want van een vaste populatie in Zeeland is (nog) geen sprake.

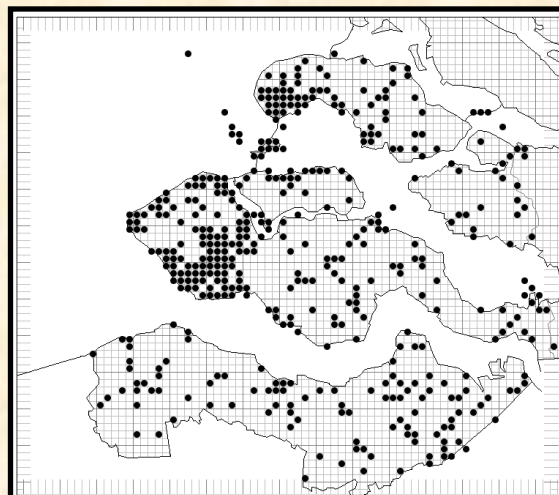
17. <i>Kleine parelmoervlinder</i>	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Issoria lathonia	95	183	95	184	31	58	33	60

De kleine parelmoervlinder is een Rode Lijst-soort die vooral in de duinen voorkomt. In 2015 werden, net als in 2014, relatief weinig exemplaren gezien. Uit slechts 12 kilometerhokken ontvingen we waarnemingen, tegenover 11 kilometerhokken in 2014. Behalve waarnemingen op de Kop van Schouwen werden er ook op Walcheren weer kleine parelmoervlinders gezien. Vanuit Zeeuws-Vlaanderen kwam er ook 1 melding van deze soort. Het eerste exemplaar werd al gezien op 4 april. Het laatste exemplaar werd waargenomen op 11 september. In de derde week van april was de eerste piek. Eind juli was de tweede piek. Net als in 2014 deed deze soort het ook slecht in 2015. Een zorgelijke ontwikkeling!

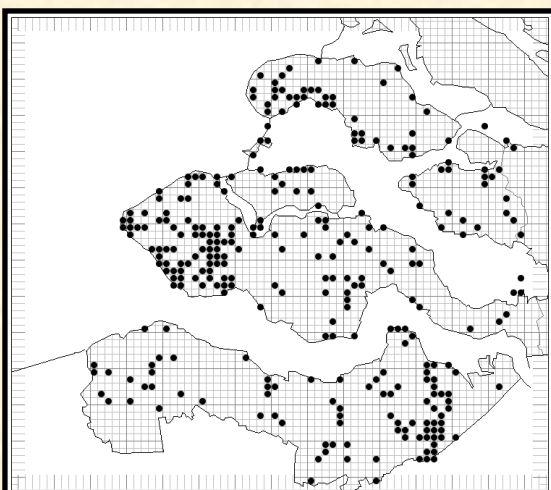
18.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Atalanta</i>	1443	4735	1284	3284	1498	3952	1926	5277

Op 14 februari 2015 werd de eerste atalanta gezien. Bijna het hele jaar door konden atalanta's in Zeeland worden waargenomen. Een eerste piek was in de eerste week van juni, een tweede piek eind juli. De grootste piek in de vliegtijd was eind september / begin oktober. Pas op 28 december werd het laatste exemplaar gezien. Deze soort kwam goed verspreid over de provincie voor. In 438 kilometerhokken werd de soort waargenomen, tegenover 461 kilometerhokken in 2014. Voor de atalanta was 2015 een goed jaar.

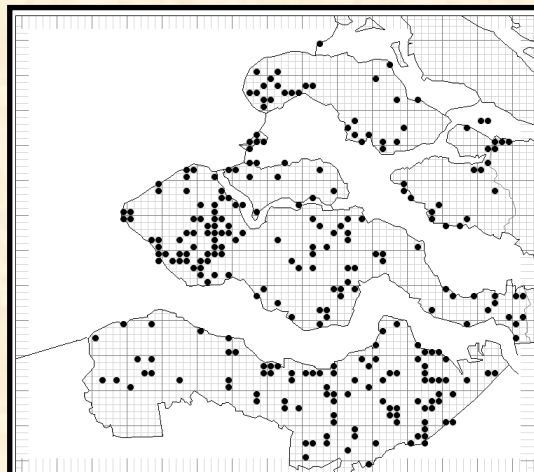
19.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Distelvlinder</i>	347	454	752	1896	290	397	944	1462

Het aantal distelvlinders nam in 2015 flink toe ten opzichte van 2014. Het eerste exemplaar van deze trekvlinder werd waargenomen op 18 april. Begin juni was de eerste piek in de vliegtijd. De tweede piek en grootste piek viel in de laatste week van juli. Op 8 november werd het laatste exemplaar gezien. De distelvlinder werd waargenomen in 300 kilometerhokken, tegenover 160 kilometerhokken in 2014. Daarmee was 2015 een goed jaar voor deze soort.

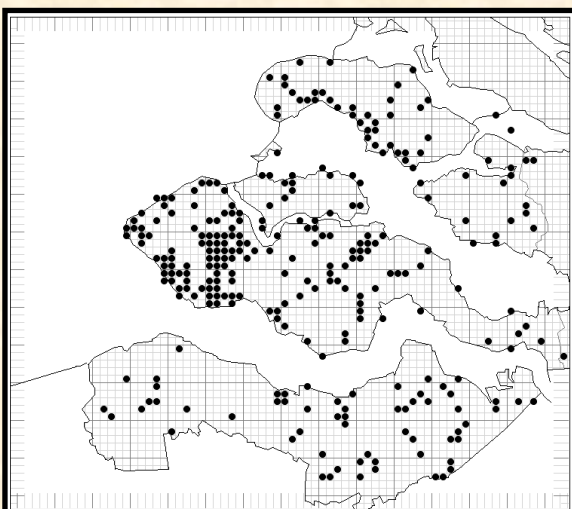
20. <i>Dagpauwoog</i>	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Inachis io	650	1636	1108	4628	678	1348	808	1767

Op 2 januari 2015 werd de eerste dagpauwoog ontdekt. In de tweede week van januari werden al 21 dagpauwogen waargenomen. In de tweede week van april was de eerste piek. De tweede piek viel pas eind juli. Eind september / begin oktober was er een derde piek. Pas op 28 december werd de laatste dagpauwoog van 2015 waargenomen. In de hele provincie kon men de soort aantreffen. In 274 kilometerhokken werd de soort gezien, tegenover 330 kilometerhokken in 2014. De dagpauwoog had daarmee een redelijk goed jaar.

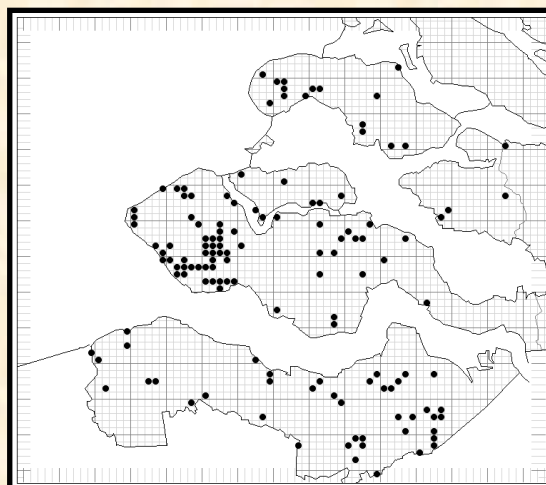
21. <i>Kleine vos</i>	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Aglais urticae	1421	5695	2074	20627	1324	5014	880	1468

De kleine vos beleefde in 2015 een slecht jaar. Al op 13 januari werd het eerste exemplaar waargenomen. Pieken in de vliegtijd waren er begin maart, eind mei en eind juli. Eind juli werden de meeste exemplaren waargenomen. De laatste kleine vos werd pas op 27 december waargenomen. De soort kwam verspreid over de hele provincie voor. In slechts 285 kilometerhokken werd de kleine vos waargenomen, tegenover 503 in 2014!

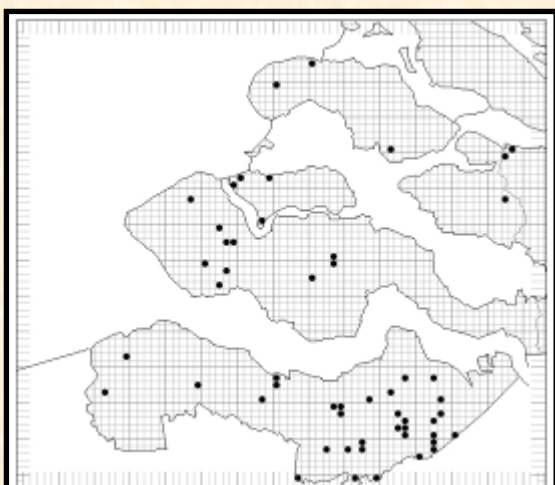
22.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Gehakkelde aurelia</i>	501	764	602	1063	352	615	428	678

De gehakkelde aurelia behoort, evenals de twee voorgaande soorten, ook tot de overwinteraars. Op 2 maart 2015 werd pas het eerste exemplaar waargenomen. Het laatste exemplaar werd op 1 november gezien. Begin april was er een eerste piek, Deze voorjaarsgeneratie vloog tot half mei. Half juni begon de volgende generatie die half juli een tweede piek liet zien. Eind september was de derde piek in de vliegtijd. De soort kwam redelijk verspreid over de provincie voor. In 133 kilometerhokken werd de soort gezien, tegenover 130 in 2014. Daarmee was 2014 een redelijk jaar voor de gehakkelde aurelia.

23.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Landkaartje</i>	49	121	113	248	94	268	105	393

Het aantal exemplaren van het landkaartje was in 2015 weer hoger dan in voorgaande jaren. Het eerste exemplaar werd pas waargenomen op 19 april. Begin mei was de eerste piek in de vliegtijd, half juli de tweede. Het laatste landkaartje werd pas gezien op 11 november. Uit 53 kilometerhokken ontvingen we waarnemingen van het landkaartje, tegenover 56 in 2014. Vanuit Oost Zeeuws-Vlaanderen kwamen, net als in 2014, de meeste waarnemingen.

24.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Grote vos</i>								
<i>Nymphalis polychloros</i>	26	27	20	22	37	117	4	4

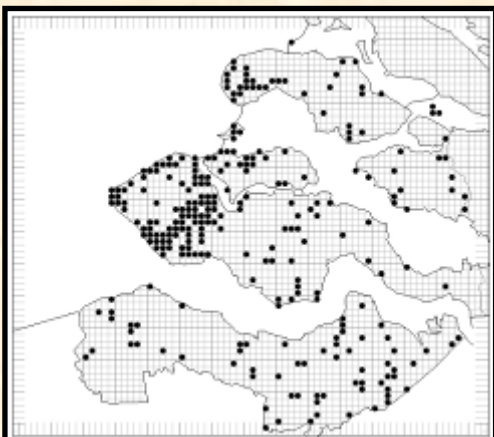
Het staat vast dat de grote vos een vaste populatie heeft rond Dishoek. De eerste grote vos werd pas gezien op 16 april. De laatste werd waargenomen op 10 mei. Uit slechts 3 kilometerhokken werd de soort gemeld, tegenover 6 kilometerhokken in 2014. Deze Rode Lijst-soort deed het in 2015 veel slechter dan in de voorgaande jaren. Er is genoeg gezocht naar de grote vos door diverse personen, maar helaas met weinig resultaat...

ZANDOOGJES

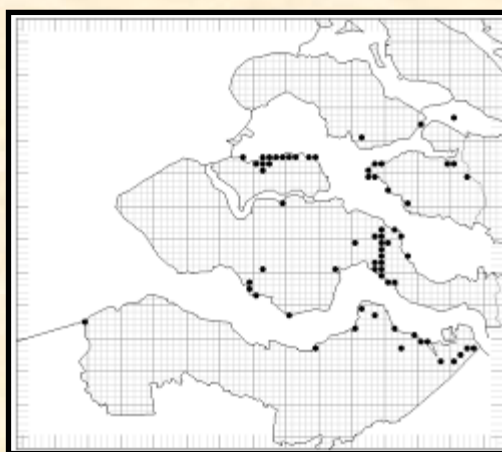
25.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Bont zandoogje</i>								
<i>Pararge aegeria</i>	990	2485	950	2406	848	1735	1026	2271

In 2015 werd het eerste bont zandoogje pas waargenomen op 5 april. In de derde week van mei was de eerste piek in de vliegtijd, de eerste helft van augustus de tweede piek, en eind september de derde piek. Op 13 november werd het laatste exemplaar van deze soort gezien. Het bont zandoogje is een vlinder die zeer algemeen in Zeeland voorkomt. Verspreid over de hele provincie kan deze soort worden waargenomen, maar wel in de buurt van bossen, parken en groepen bomen met ondergroei. Vooral op Walcheren werden opnieuw veel bont zandoogjes gezien. Uit 272 kilometerhokken werd deze soort gemeld, tegenover 315 kilometerhokken in 2014!

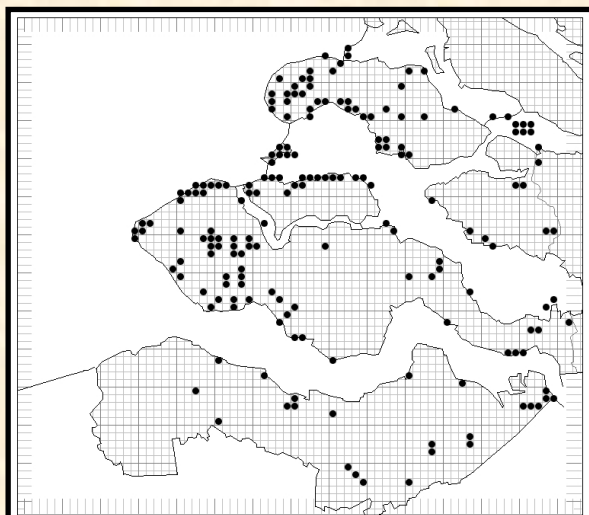
26. <i>Argusvlinder</i>	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Lasiommata megera	38	46	86	188	144	459	131	507

In 2015 werd de eerste argusvlinder pas gezien op 11 mei. Eind mei viel de piek van de eerste generatie, begin augustus was de tweede piek. Op 3 oktober werd de laatste argusvlinder aangetroffen. Het aantal exemplaren lag weer hoger dan in 2014. Uit 66 kilometerhokken werd de argusvlinder gemeld, tegenover 68 in 2014. Landelijk gezien gaat het met deze vlindersoort bergafwaarts. In Zeeland lijkt de argusvlinder vooruit te gaan. Dat heeft echter alles te maken met het feit dat naar deze soort intensief gezocht is in het kader van "Op de bres voor de Zeeuwse zes". Vooral langs het kanaal door Zuid-Beveland zit een flinke populatie, waar we zuinig op moeten zijn. Ook bij de inlagen van Noord-Beveland werden flink wat argusvlinders ontdekt.

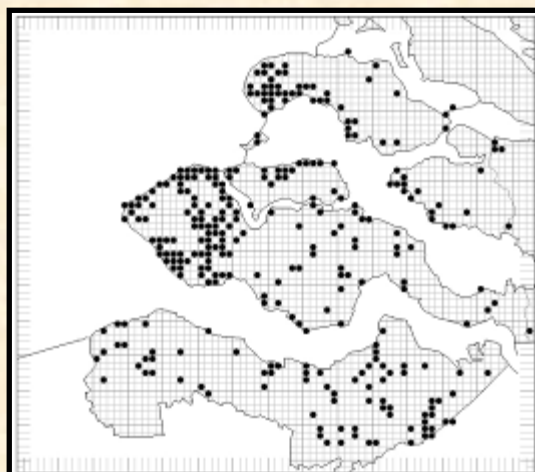
27. <i>Hooibeestje</i>	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Coenonympha pamphilus	212	551	348	1651	250	1221	368	1019

Het eerste exemplaar van het hooibeestje werd pas waargenomen op 6 mei. In de derde week van mei werden de meeste hooibeestjes geteld. Eind augustus was er een tweede, kleinere piek van deze soort. Het laatste exemplaar werd gezien op 4 oktober. In 184 kilometerhokken werden hooibeestjes waargenomen, in 2014 ging het om 165 kilometerhokken. Daarmee was 2014 voor het hooibeestje een redelijk goed jaar! In alle delen van Zeeland kon de soort worden waargenomen.

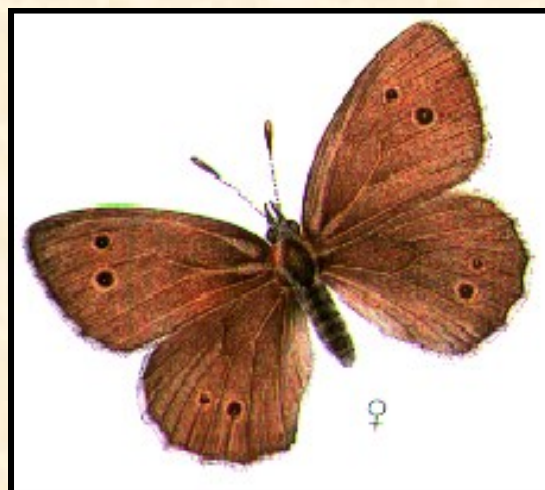
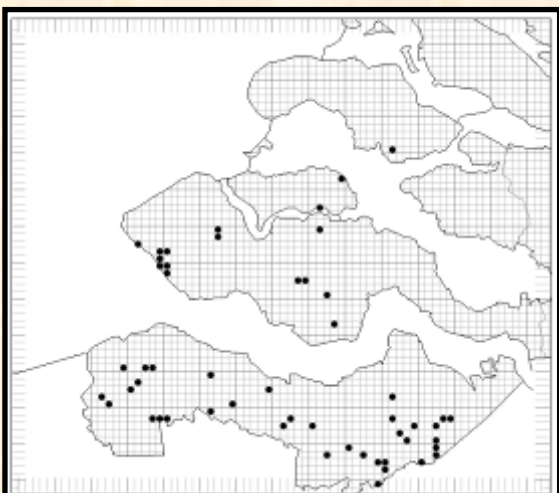
28.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Oranje zandoogje	513	3085	763	6710	562	5074	846	5108

Het eerste oranje zandoogje werd in 2015 al op 21 mei waargenomen. Het laatste exemplaar werd gezien op 11 september. Het hoogtepunt van de soort lag in de derde en vierde week van juli. De soort kwam verspreid over de provincie voor. In 301 kilometerhokken werden oranje zandoogjes waargenomen, tegenover 237 kilometerhokken in 2014. Voor het oranje zandoogje was 2014 een goed jaar.

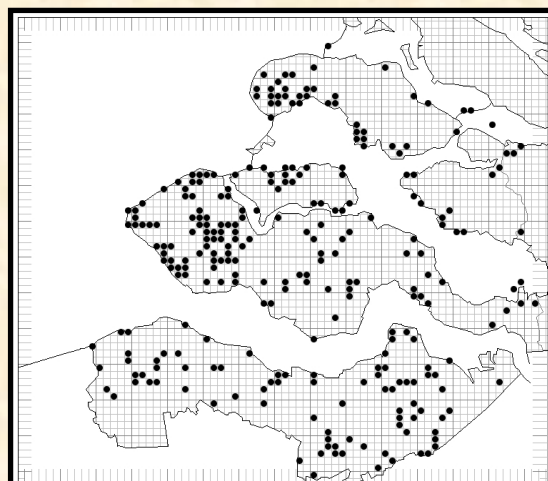
29.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
Koevinkje	116	640	158	1555	97	1017	134	654

Van het koevinkje werd het eerste exemplaar in 2015 gezien op 15 juni. Het laatste exemplaar werd waargenomen op 6 augustus. Het hoogtepunt van de vliegtijd was in de laatste week van juni en de eerste week van juli. Het koevinkje had een redelijk jaar, al nam het aantal waargenomen exemplaren wel flink af. In het oosten van Zuid-Beveland, op Tholen en St.-Philipsland werden geen koevinkjes gezien. In Zeeuws-Vlaanderen komt de soort het meest voor. Uit 53 kilometerhokken werden waarnemingen van het koevinkje doorgegeven, tegenover 49 kilometerhokken in 2014.

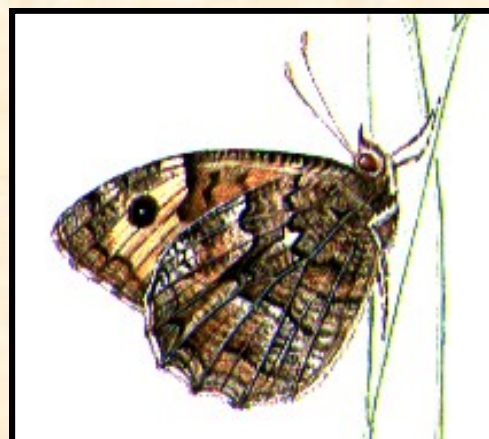
30.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Bruin zandoogje</i>								
<i>Maniola jurtina</i>	552	6933	813	10427	510	3635	734	4416

Op 29 mei werd het eerste exemplaar van het bruin zandoogje waargenomen. Het laatste exemplaar werd pas op 4 oktober gezien. De top van de vliegtijd was in de laatste week van juni en de eerste helft van juli. Het aantal vindplaatsen en exemplaren nam flink af ten opzichte van 2014. Uit 272 kilometerhokken werden waarnemingen van het bruin zandoogje doorgegeven, tegenover 250 kilometerhokken in 2014. De waarnemingen zijn afkomstig uit de hele provincie.

31.	2012		2013		2014		2015	
	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.	aantal vpl.	aantal ex.
<i>Heivlinder</i>								
<i>Hipparchia semele</i>	40	75	67	244	31	82	43	101

De heivlinder is een Rode Lijst-soort. Het eerste exemplaar werd in 2015 pas waargenomen op 29 juni. Eind juli werden de meeste heivlinders gezien. De laatste heivlinder werd waargenomen op 31 augustus. Het aantal vindplaatsen en het aantal exemplaren nam in vergelijking met die van 2014 gelukkig weer wat toe. Uit 23 kilometerhokken werden waarnemingen van de heivlinder doorgegeven. Dat is 5 meer dan het jaar daarvoor! In grote delen van Zeeland komt de soort niet voor. Alleen langs de kust in de duinstrook is de soort aan te treffen. Landelijk gezien gaat de heivlinder gestaag achteruit in aantallen. Hoe de trend in Zeeland gaat verlopen wordt nauwkeurig gevolgd in het kader van "Op de bres voor de Zeeuwse zes".

Het weer in 2015

Januari: zacht, (zeer) nat, zonnig

Maart: normale temperatuur, zonnig en vrij droog

Mei: zonnig, vrijwel normale temperatuur

Juli: iets te warm, te nat, normaal aantal uren zon

September: koel, normale hoeveelheid neerslag
aantal uren zon

November: uitzonderlijk zacht en nat

Februari: zonnig, normale temperatuur

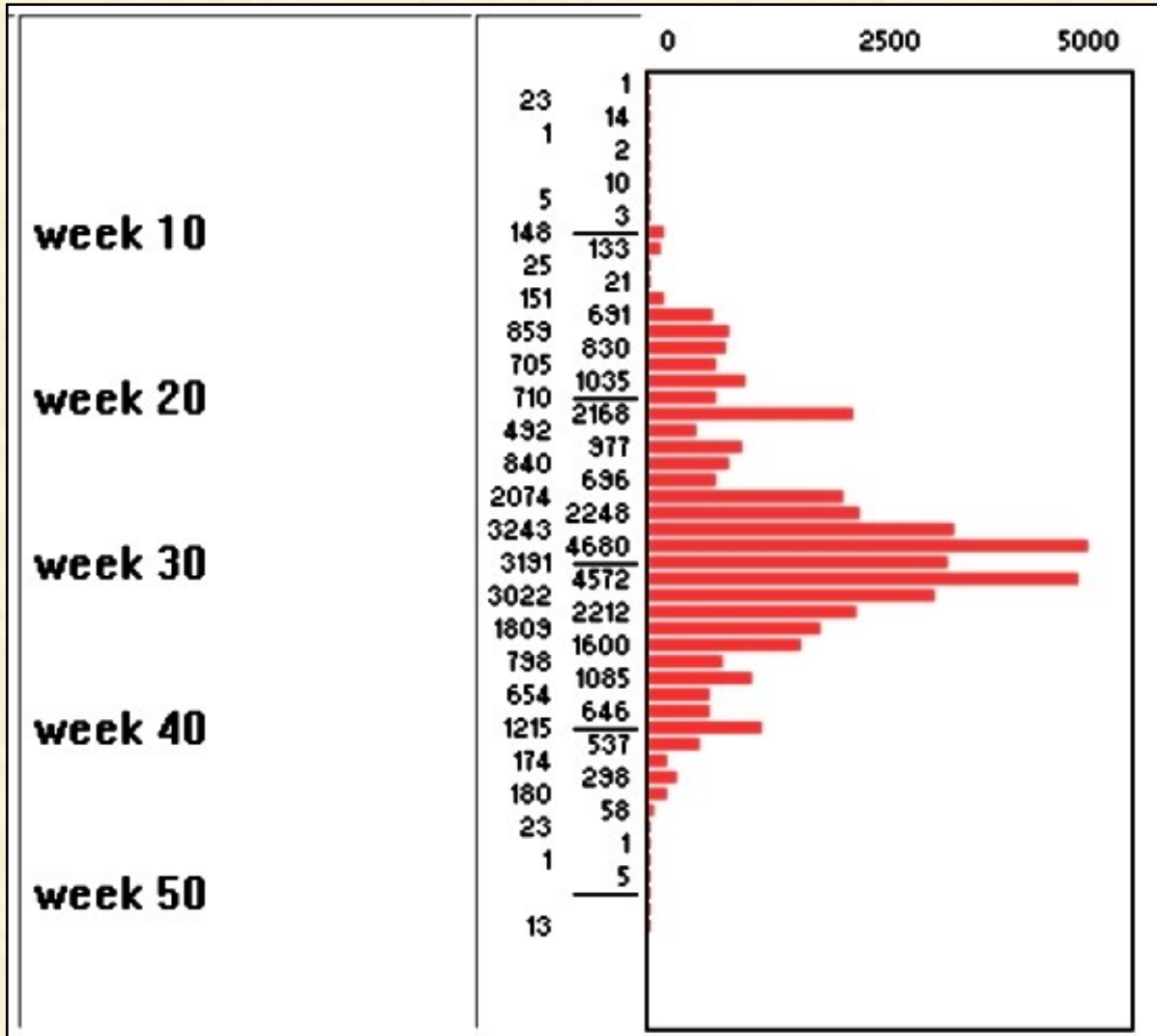
April: zeer zonnig en droog

Juni: zonnig en droog

Augustus: warm, zeer nat en aan de zonnige kant.

Oktober: vrij koud, droog en normale hoeveelheid en
zon

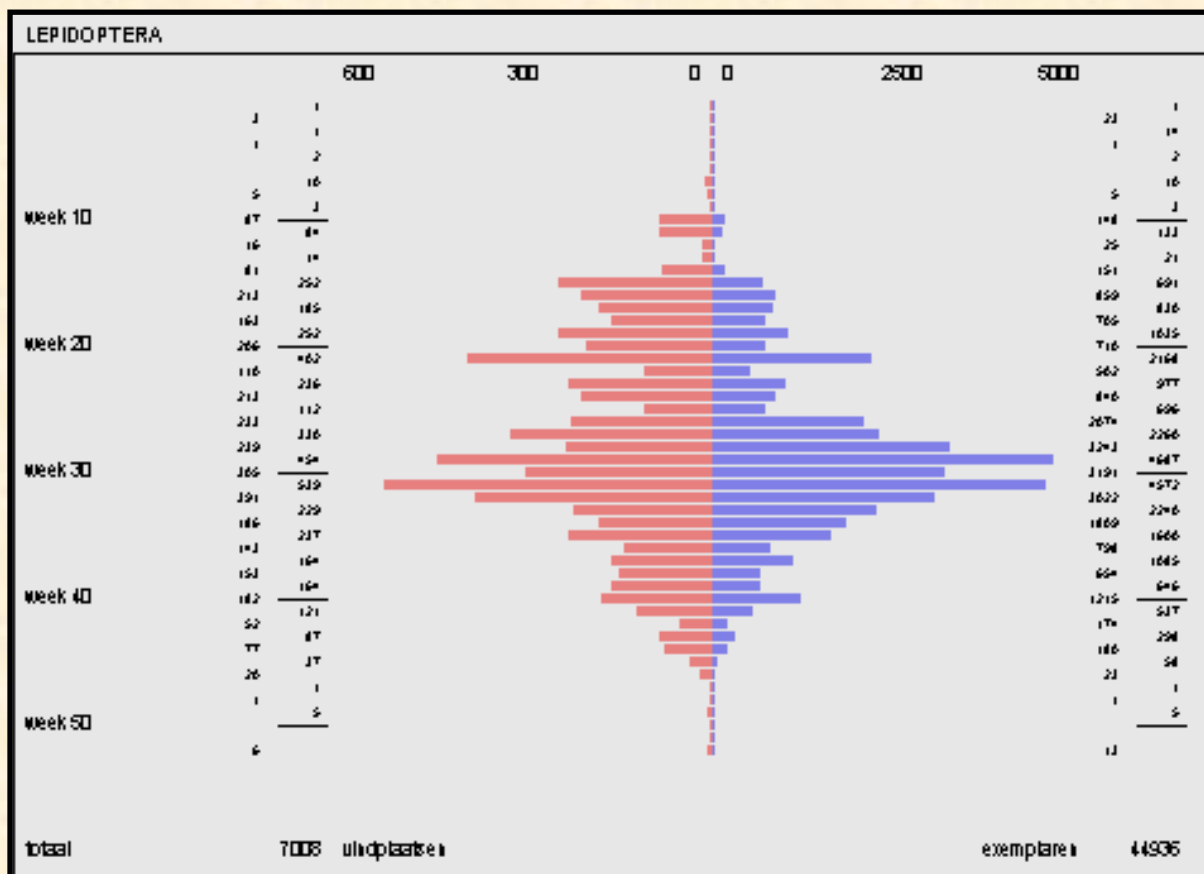
December: ongekend warm

In dit overzicht is 2015 in 52 weken verdeeld. Er is duidelijk te zien dat vanaf week 15 (begin april) de vlinders echt tevoorschijn kwamen. De overwinteraars (kleine vos, gehakelde aurelia, dagpauw-oog en citroenvlinder) zijn dan wellicht al eerder gezien, maar nu in grotere aantallen. De pop-overwinteraars komen er ook bij, zoals oranjetipje en de drie soorten witjes.

In week 26 (eind juni) is het vlinderseizoen echt begonnen bij temperaturen tot 25 graden! De waarnemingen van de zomersoorten komen dan goed los. In week 29 (half juli) werden de meeste exemplaren geteld: 4680. Ook week 31 was nog een topweek met 4572 exemplaren. Daarna lopen de aantallen langzamerhand terug. Tussen week 37 en 40 (september) werd het nog 17 tot 20 graden. In week 40 werden nog 1215 exemplaren waargenomen. Daarna werd het aantal vlinders snel minder. Omdat dagvlinders zonzonliefhebbers zijn is er duidelijk een relatie met het aantal uren zon per dag, de temperatuur en het voorkomen van soorten.

Op deze pagina treft u een overzicht aan van het aantal vindplaatsen per week en het aantal waargenomen exemplaren per week in 2015. Daaruit blijkt duidelijk dat in week 31 (eind juli / begin augustus) het aantal vindplaatsen het hoogst was: 539. De meeste exemplaren werden waargenomen in week 29 (half juli): 4680. In deze week was het 18 tot 23 graden in Zeeland.

Totaal: 7008 vindplaatsen

Totaal: 44936 exemplaren

Gegevens uit 2014:
6400 vindplaatsen
36664 exemplaren

Het aantal vindplaatsen in 2015 was 608 hoger dan in 2014.
In 2015 werden 8272 exemplaren meer gezien dan in 2014!

Aantal km-hokken	2011	2012	2013	2014	2015
1. Zwartsrietdikkopje	130	111	223	139	156
2. Groot dikkopje	75	49	96	79	66
3. Koninginnenpage	78	43	73	37	18
4. Oranjetipje	91	72	80	66	69
5. Groot koolwitje	159	129	144	124	184
6. Klein koolwitje	383	332	423	395	461
7. Klein geaderd witje	144	12	151	118	144
8. Oranje luzernevlinder	2	15	523	267	87
9. Gele luzernevlinder	1	1	44	19	0
10. Citroenvlinder	34	14	47	74	98
11. Kleine vuurvlinder	82	86	90	69	94
12. Eikenpage	14	12	24	6	7
13. Boomblauwtje	128	89	136	88	99
14. Bruin blauwtje	96	50	120	95	136
15. Icarusblauwtje	188	171	307	275	264
16. Keizersmantel	0	3	4	3	2
17. Kleine parelmoervlinder	12	14	18	11	12
18. Atalanta	372	333	335	461	438
19. Distelvlinder	111	149	275	160	300
20. Dagpauwoog	244	210	332	300	274
21. Kleine vos	290	387	552	503	285
22. Gehakelde aurelia	117	127	165	130	133
23. Landkaartje	24	28	54	56	53
24. Grote vos	9	7	8	6	3
25. Bont zandoogje	225	236	259	315	272
26. Argusvlinder	43	29	55	68	66
27. Hooibeestje	106	110	181	165	184
28. Oranje zandoogje	198	191	292	237	301
29. Koevinkje	54	46	60	49	53
30. Bruin zandoogje	204	217	306	250	272
31. Heivlinder	11	16	27	18	23

2015	eerste waarneming	laatste waarneming	bijzonderheden
1. Zwartsprietdikkopje	25 juni	26 september	
2. Groot dikkopje	26 mei	6 augustus	
3. Koninginnenpage	22 maart	12 augustus	Zeeuwse zes-soort;
4. Oranjetipje	10 april	4 juni	
5. Groot koolwitje	17 maart	12 november	3 rupsen
6. Klein koolwitje	29 januari	13 november	3 eitjes / 21 rupsen
7. Klein geaderd witje	7 april	27 oktober	1 rups
8. Oranje luzernevlinder	14 mei	1 november	trekvlinder; 1 pop
9. Gele luzernevlinder	-	-	trekvlinder
10. Citroenvlinder	26 febr.	7 december	overwinteraar;
11. Kleine vuurvlinder	9 april	8 november	
12. Eikenpage	23 juni	27 augustus	
13. Boomblauwtje	6 april	15 oktober	1 rups
14. Bruin blauwtje	4 mei	18 oktober	Rode Lijst-soort Zeeuwse zes-soort
15. Icarusblauwtje	7 mei	22 oktober	
16. Keizersmantel	2 juli	1 augustus	zeldzaam
17. Kleine parelmoervlinder	4 april	11 september	Rode Lijst-soort Zeeuwse zes-soort
18. Atalanta	14 februari	28 december	overwinteraar;
19. Distelvlinder	18 april	8 november	trekvlinder; 1 rups
20. Dagpauwoog	2 januari	28 december	overwinteraar;
21. Kleine vos	13 januari	27 december	overwinteraar;
22. Gehakkelde aurelia	2 maart	1 november	overwinteraar;
23. Landkaartje	9 april	11 september	
24. Grote vos	16 april	10 mei	Rode Lijst-soort Zeeuwse zes-soort
25. Bont zandoogje	5 april	13 november	3 eitjes
26. Argusvlinder	11 mei	3 oktober	Zeeuwse zes-soort
27. Hooibeestje	6 mei	4 oktober	
28. Oranje zandoogje	21 mei	11 september	
29. Koevinkje	15 juni	6 augustus	
30. Bruin zandoogje	29 mei	4 oktober	
31. Heivlinder	29 juni	31 augustus	Rode Lijst-soort Zeeuwse zes-soort

**Waarnemingsgemiddelden per soort per jaar:
2010 t/m 2015**

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	GEM.
1. Bruin zandoogje	42.03	9,76	12,56	12,83	7,13	6,02	15,06
2. Zwartsprietdikkopje	11.09	7,54	6,42	18,53	5,13	3,16	8,65
3. Koevinkje	11.29	9,29	5,52	9,84	10,48	4,88	8,55
4. Oranje zandoogje	10.83	6,06	6,01	8,79	9,03	6,04	7,79
5. Icarusblauwtje	11.20	4,81	3,38	12,31	5,88	4,36	6,99
6. Eikenpage	10.33	4,41	6,30	10,14	1,50	3,57	6,04
7. Hooibeestje	6.27	3,06	2,60	4,74	4,73	2,77	4,03
8. Kleine vos	2.04	1,86	4,01	9,95	3,79	1,67	3,89
9. Klein koolwitje	7.35	3,05	2,68	3,17	2,05	3,86	3,69
10. Kleine vuurvliinder	7.00	2,35	2,38	3,07	3,08	2,69	3,43
11. Atalanta	3.03	2,52	3,28	2,56	2,64	2,74	2,80
12. Klein geaderd witje	4.50	2,26	2,04	2,34	1,58	3,04	2,63
13. Dagpauwoog	2.79	1,51	2,52	4,18	1,99	2,19	2,53
14. Heivliinder	2.25	1,63	1,88	3,72	2,65	2,35	2,41
15. Bont zandoogje	2.28	2,56	2,51	2,53	2,05	2,21	2,36
16. Landkaartje	1.41	1,22	2,47	2,19	2,85	3,74	2,31
17. Argusvliinder	1.71	1,38	1,21	2,19	3,19	3,90	2,26
18. Groot dikkopje	2.15	1,92	1,41	2,49	2,30	3,04	2,22
19. Oranje luzernevliinder	1.00	1,00	1,06	4,81	2,48	2,14	2,08
20. Groot koolwitje	2.13	2,00	2,10	2,24	1,68	2,07	2,04
21. Bruin blauwtje	2.31	1,75	1,54	2,60	1,63	2,10	1,99
22. Kleine parelmoervliinder	1.29	2,11	1,93	1,94	1,87	1,82	1,83
23. Oranjetipje	1.56	1,83	1,86	1,89	1,64	2,05	1,81
24. Gehakkelde aurelia	2.09	1,38	1,52	1,77	1,75	1,58	1,68
25. Distelvliinder	1.68	1,22	1,31	2,53	1,37	1,55	1,61
26. Boomblauwtje	1.56	1,22	1,30	1,38	1,22	1,97	1,44
27. Koninginnenpage	1.59	1,22	1,62	1,28	1,10	1,07	1,31
28. Grote vos	0	1,24	1,04	1,15	3,16	1,00	1,27
29. Citroenvliinder	1.12	1,04	1,05	1,52	1,13	1,45	1,22
30. Gele luzernevliinder	1.00	1,00	1,00	1,94	1,50	0	1,07
31. Keizersmantel	0	0	1,00	1,00	1,00	1,00	0,67

In **2015** werden uit 1010 kilometerhokken waarnemingsgegevens doorgegeven.

In 2014 : 1083 kilometerhokken

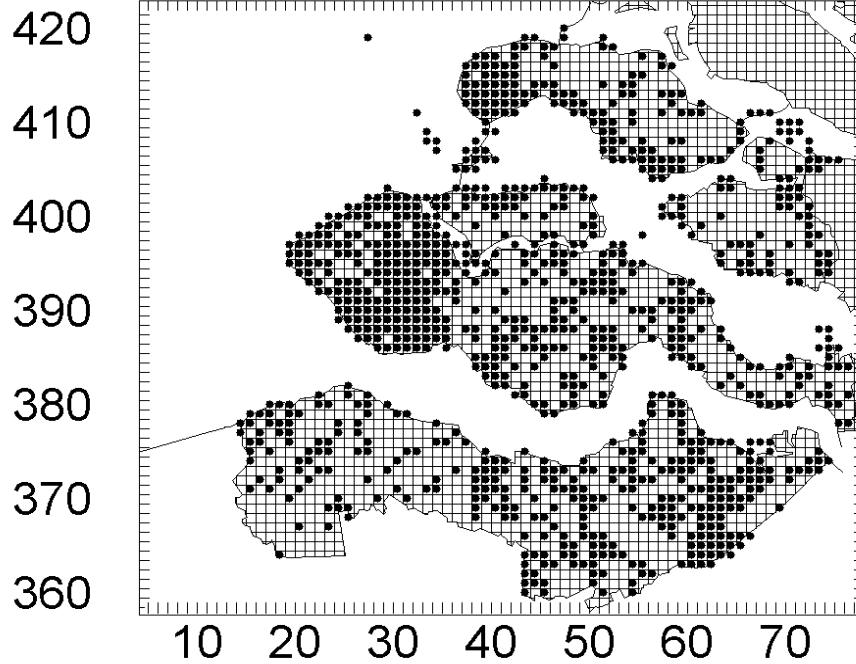
In 2013 : 1035 kilometerhokken.

In 2012 : 820 kilometerhokken.

In 2011 : 857 kilometerhokken.

In 2010 ging het om 782 kilometerhokken.

LEPIDOPTERA

• LEPIDOPTERA (1010 hokke

TENSLOTTE

- Op pagina 22 treft u een overzicht aan van de verspreiding per soort in het aantal kilometerhokken over de jaren 2011 t/m 2015. Daaruit blijkt duidelijk dat het klein koolwitje in 2015 een topjaar had wat betreft de verspreiding. In 461 kilometerhokken werd deze soort waargenomen. De atalanta volgt met 438 kilometerhokken.
- Bij elke dagvlindersoort is het aantal vindplaatsen en het aantal exemplaren vermeld. Dit zegt wel iets over de soort, maar het is ook interessant om te kijken naar het waarnemingsgemiddelde per soort per jaar. Daartoe is het aantal exemplaren gedeeld door het aantal vindplaatsen. Een waarnemingsgemiddelde van 6.0 bijvoorbeeld betekent, dat er per waarneming gemiddeld 6 exemplaren van een soort worden gezien. De ene keer kunnen dat 3 exemplaren zijn, de andere keer 9 exemplaren, maar gemiddeld kom je dan uit op 6 ($3+9 = 12: 2 = 6$). In de tabel op pagina 24 zien we het resultaat daarvan. Een drietal zandoogsoorten staan bovenaan de tabel: het bruin en oranje zandoogje en het koevinkje. De kans dat je per waarneming hiervan meerdere exemplaren ziet is bij deze soorten dus het grootst, evenals bij het zwartsprietdikkopje.
- De gele luzernevlinder is in 2015 helaas niet met zekerheid waargenomen.
- Het geelsprietdikkopje is in de soortbeschrijving en de overzichten weggelaten, omdat deze soort het laatste jaar niet meer is waargenomen in onze provincie.
- Voor bijzondere waarnemingen van dagvlinders in 2015 verwijs ik naar het artikel hierover in "De Zeeuwse Prikkebeen" nr. 1 2016 (pag. 11), opgesteld door Jan Goedbloed.

In vergelijking met 2014 was 2015 gemiddeld een matig vlinderjaar.

Ik hoop dat in het jaar 2016 zoveel mogelijk mensen hun waarnemingen van dagvlinders weer zullen insturen, het liefst via Waarneming.nl. Alvast bedankt voor uw medewerking.

Dankwoord:

Mijn dank gaat uit naar alle mensen die waarnemingsgegevens hebben doorgegeven aan de Vlinder- en Libellenwerkgroep Zeeland of via Waarneming.nl en Telmeel.nl. In het bijzonder gaat mijn dank opnieuw uit naar *Joop de Bakker* voor het omzetten van de gegevens naar ORDE.

